

МАРК ТВЕН
ОФИЦИАЛЕН ДОКЛАД ПРЕД
ИИПН

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1982

chitanka.info

Като секретар на Индианаполския институт за приложни науки, мой дълг беше да проверя обстоятелствата около предполагаемото откриване на Северния полюс и да изложи пред почитаемия съвет резултатите от това проучване.

За тази цел реших, че ще ми е достатъчно мнението на професор Хайръм Бледсоу, признат авторитет в областта на приложните науки и богословието.

Попитах смята ли той, че трябва да приемем откриването на полюса като нещо безспорно установено и да го празнуваме занапред, както празнуваме и другите паметни години, окончаващи на 9 — 1609, 1809 и 1909, — поставяйки на една платформа човек, изобразяващ Хенри Хъдзън^[1], на друга човек, изобразяващ Робърт Фултън^[2] и на трета самият доктор Фредерик Кук като откривател на полюса.

Професор Бледсоу ме помоли да го оставя да помисли няколко минути. После каза:

— Положителният или отрицателният отговор зависи единствено от отговора на следния въпрос: Откритието на доктор Кук като факт ли се приема или като чудо божие?

— Защо?

— Защото ако това е чудо, достатъчно е просто някой да го потвърди, но ако е факт, нужни са доказателства.

— Винаги ли е така?

— Да. Това е абсолютен закон. И не се допускат никакви изключения. По този повод много уместно се изрази вестник „Уестминстър газет“, който посочи, че „когато играчът на голф спечели рекорден брой удари, това трябва да се впише в картата му и да се скрепи с подписа на някоя видна личност. А няма кой да се разпише в картата на доктор Кук. Разбира се, неговият подвиг може да бъде потвърден от показанията на двамата ескимоси, но те са били негови носачи, а в голфа не се приемат показанията на момчетата, които носят топките на играчите.“ Ето, това решава целия случай. Ако подвигът на доктор Кук се приеме като факт, показанията на двамата носачи не са достатъчни; ако погледнем на този подвиг като на чудо, единият носач е предостатъчен.

— Нима в това е цялата разлика между един факт и едно чудо?

— Да, това се потвърждава и от историята — от многовековната история. Никога не се е случвало чудо, в което може да се забележи

някакво сходство с факта. Ще ви дам пример. Господин Дженвиър цитира следния пасаж от корабния дневник на Хенри Хъдзън, написан от мореплавателя четиринадесет месеца, преди да открие реката, която сега носи неговото име.

Тази сутрин един от матросите видя зад борда русалка, повика и другарите си да я видят и при него се приближи още един матрос, а през това време русалката се беше приближила съвсем до кораба и ги гледаше, без да сваля очи от тях. От пъпа нагоре, в гърба и гърдите, тя досуц приличаше на жена, но размерите на тялото ѝ напомняха мъж. Кожата ѝ беше съвсем бяла, а дългите ѝ коси — черни. Когато тя се гмурна надолу, те видяха опашката ѝ, която съвсем приличаше на делфинска и беше пъстра като на пъстърва. Тези, които я видяха, се наричат Томас Хилс и Робърт Рейнър.

Забележете, че за Хъдзън това не е било факт, а чудо. По какво съдя? По това, че той е повярвал в него само от приказките на двама матроси. Той е убеден, че те са видели русалката, защото не пише, че те мислят, че са видели русалка, а просто заявява с положителност: те видяха — като че и сам той я е видял. Така. Ако това е чудо, думите на матросите са достатъчни — предостатъчни: в цялата история няма да намерите така добре доказано чудо. Но според нашия съвременник доктор Ешър, който смята, че Хъдзън е отбелязал тази случка като факт, техните думи не са достатъчни, както не са достатъчни и думите на носачите на Кук. И Ешър отбелязва: „По всяка вероятност тюлен.“

— Следователно разликата...

— Точно тъй. Разликата между едно чудо и един факт е точно такава, каквато е и разликата между русалката и тюлена. Едва ли може да се изрази по-добре по друг начин.

— Чудесно. Тогава какъв извод трябва да си направим относно откриването на Северния полюс. Какво становище трябва да заемат нашият институт и дружеството „Робърт Фултън“?

— Ето какво според мен: ако изхождате от хипотезата, че това е чудо, пригответе платформата — доказателства колкото щете. Но ако

изхождате от хипотезата, че това е факт, изчакайте завръщането на Кук и му дайте възможност да представи по-сигурни доказателства. А дотогава нямаме право да заемаме каквото и да било становище.

Х. Дж. Уокър
Секретар

Индианаполис, 3 септември 1909

[1] Хенри Хъдзън (1550–1611) — английски мореплавател, който в 1609 година открил и изследвал река Хъдзън, на чието устие е разположен сега Ню Йорк. — Б.пр. ↑

[2] Робърт Фултън (1765–1815) — създател на първия параход в света „Клермънт“, който извършил първото си плаване по река Хъдзън в 1809 г. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.